

SENTERSTRUKTUR, SENTRUMSAVGRENSING OG FUNKSJONSFORDELING I VOLDA

Arealdel 2018 - 2030

Dato: 01.12.2018

Innhald

<u>Bakgrunn og føringar - Senterstruktur og funksjonsfordeling</u>	3
<u>Forslag til framtidig senterstruktur og funksjonsfordeling</u>	4
<u>Volda sentrum(Hovudsenter)</u>	4
<u>Volda sentrum – Indre sentrumssone</u>	6
<u>Volda sentrum – midtre sentrumssone</u>	7
<u>Volda sentrum – ytre sentrumssone</u>	8
<u>Mork/Furene Knutepunktsenter</u>	8
<u>Lokalsenter(bygdesenter)</u>	9
<u>Funksjonsfordeling</u>	9
<u>Sentrum med urbane og berekraftige kvalitetar</u>	9
<u>Regionale funksjonar, service, tenesteyting og allmenne formål</u>	10
<u>Storhandel og plasskrevjande varer</u>	11
<u>Oppsummering</u>	12

Dokumentet inngår som eit grunnlagsdokument til kommuneplanen sin arealdel 2018 - 2030. Dokumentet er ei utgreiing og vurdering av senterstruktur, avgrensning og soneinndeling av tettstaden Volda og funksjonsfordeling mellom dei ulike sentra når det gjeld handel, privat og offentleg tenesteyting og anna næringsverksemd.

Dokumentet er utarbeidd av Sektor for Utvikling i Volda kommune v/Heidi Istad.

Bakgrunn og føringar- Senterstruktur og funksjonsfordeling

Senterstruktur og busetnadsmønster i Volda kommune er eit resultat av den historiske utviklinga. Med utgangspunkt i SSB sin definisjon av ein tettstad har det pr. 2016 utvikla seg to tettstadar i kommunen; Mork/Furene og Volda sentrum. Volda sentrum er kommunen sin største tettstad og kommunesenter. Mork/Furene er eit knutepunkt mellom ytre og indre Søre Sunnmøre, som også har vaks fram som eit handelsområde med plasskrevjande varer. Kommunen har elles mange spreidde bygder rundt om i kommunen. Tidlegare hadde dei fleste bygdelag eigen skule, butikk, postkontor m.v. Desse bygdesentra hadde ikkje berre ein tenestefunksjon, men like viktig var rolla som møtestad og identitetsberar.

I **Samfunnsdelen** er det formulert ei rekke strategiar som gir føringar når det gjeld fordeling av "sentrumsfunksjonar" og korleis Volda sentrum skal utviklast. Samfunnsdelen har ikkje formulert presise føringar for kvar dei ulike funksjonane skal lokaliserast og dette vert ein del av arbeidet med arealdelen. I planprogrammet vart det fastsett arealstrategiar som legg føringar for sentrumsutvikling og senterstruktur.

Det er også fastsett arealstrategiar for andre viktige fokusområde som gir føringar for fastsetting av senterstruktur og fordeling av funksjonar mellom desse:

«Forskrift om rikspolitiske bestemmelse om kjøpesenter» og «**Regional delplan for attraktive byar og tettstader**» legg klare føringar for etablering av handel. I den regionale delplanen er det eigen retningslinje om at det utanfor by- og tettstadsentrums ikkje er lov å etablere nye handelsverksemder som kvar for seg eller samla utgjer eit bruksareal på meir enn 3000 m². Tettstadianalysen for Volda sentrum frå 2007 gir gode råd om utvikling av Volda sentrum, og vil framleis vere rettleiande for den vidare utviklinga av tettstaden.

Arealstrategiar for sentrumsutvikling og senterstruktur:

- Volda sentrum skal prioriterast som regionalt handels-, bu- og næringssentrum, med urbane kvalitetar der detaljhandel skal lokaliserast til sentrumskjernen og institusjonar med krav til utrykkingstid ikkje vert lokalisert utanfor Volda tettstad.
- Volda sitt særpreg og identitet skal styrkast ved å sikre den eldre trehusbebyggelse og anna særprega arkitektur, ta vare på smug, fjordgløtt og grøne lunger og sikre eit ope sentrum mot fjorden.
- Legge til rette for fortetting og transformasjon i og nær sentrumskjernen, som støttar opp om utvikling av eit sentrum med urbane og berekraftige kvalitetar.

Arealstrategiar for busetting:

- Volda kommune skal ha eit variert bustadtilbod og ledige tomter både i sentrum og i bygdesentra.
- Nye bustadfelt skal lokaliserast i tilknyting til eksisterande busetnad, infrastruktur og handels- og tenestetilbod, og planleggast med gode løysingar for kollektivtransport, sykkel og gange.
- Spreidd utbygging skal skje som utfylling eller forlenging av eksisterande busetting i skred- og flaumsikre område, og slik at ein ikkje punkterer samanhengande grøntområde, kjerneområde landbruk, eller restriksjonsområde med omsyn til kulturmiljø.

Arealstrategiar for offentlege og allmenne formål:

- Offentlege funksjonar med tilhøyrande uteområde skal lokaliserast til Volda sentrum.
- Offentlege og allmenne formål utanfor Volda sentrum skal lokaliserast til bygdesentra.
- Allmenne formål i Volda sentrum skal lokaliserast i gangavstand frå sentrumskjernen med sikte på å utvikle eit sentrum med urbane kvalitetar.

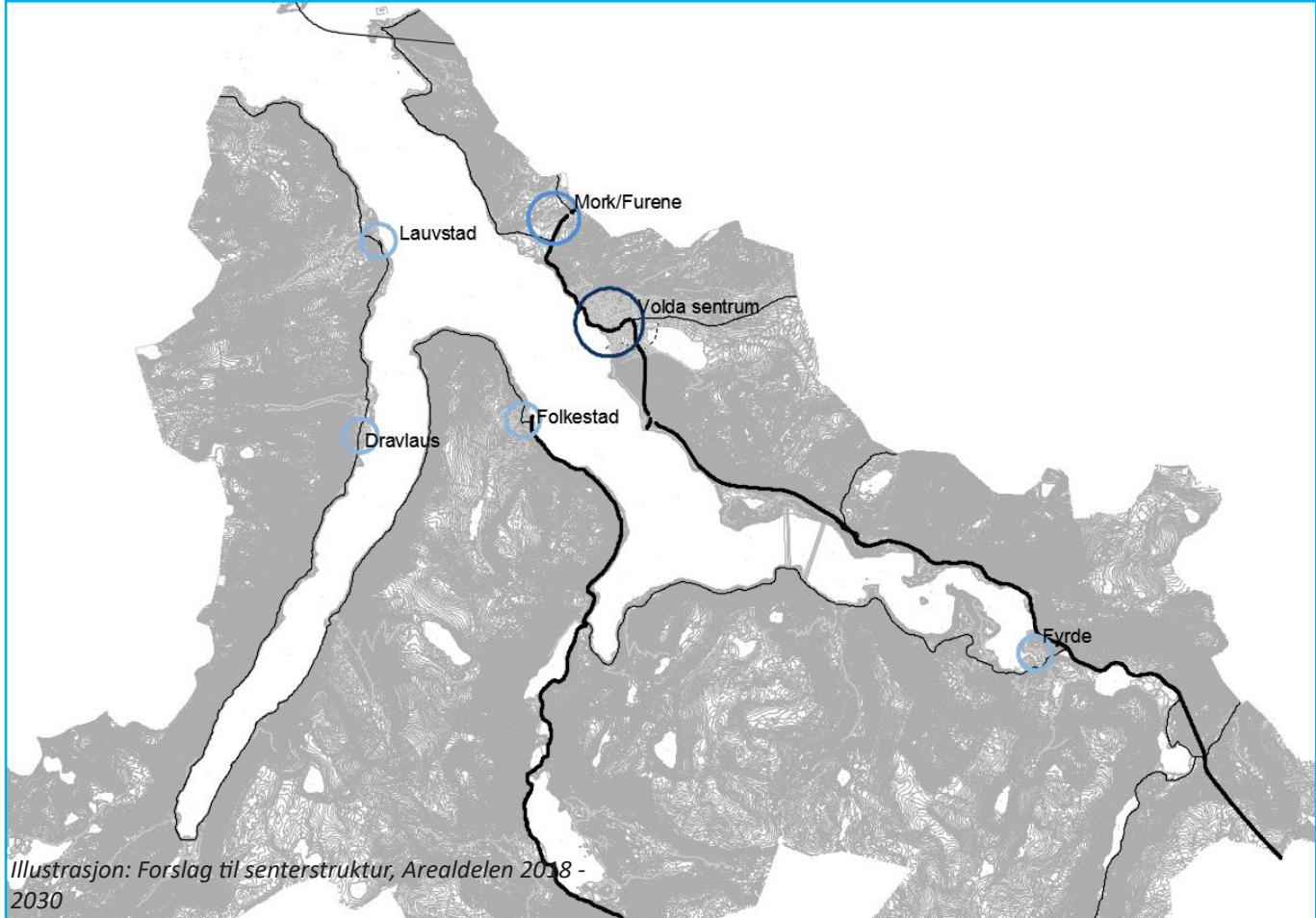
Arealstrategiar for landbruk og næringsliv

- Legge til rette for bærekraftig utvikling av landbruk, skog- og fjordbruk.
- Stimulere til vidareutvikling av detaljhandel med allsidig tilbod i sentrumskjernen.
- Legge til rette for næringsareal knytt til hovudvegnettet og trasèar for kollektivtransport.

Forslag til framtidig senterstruktur og funksjonsfordeling

Volda sentrum vil framleis ha funksjon som hovudsenteret i kommunen. Det er foreslått å soneinnde Volda sentrum i «indre sentrumssone», «midtre sentrumssone» og «ytre sentrumssone».

Mork/Furene er foreslått å ha funksjon som både lokalsenter og knutepunktsenter med område for handel med plasskrevjande varer. Lauvstad/Dravlaus, Folkestad og Fyrde er med dagens kommunestruktur foreslått å vidareføre som lokalsenter(bygdesenter). I figuren under er det vist ein illustrasjon av den overordna senterstrukturen. Vidare i dokumentet er det gjort vurderingar av kva funksjonar dei ulike sentra og dei tre sentrumssonene skal ha.

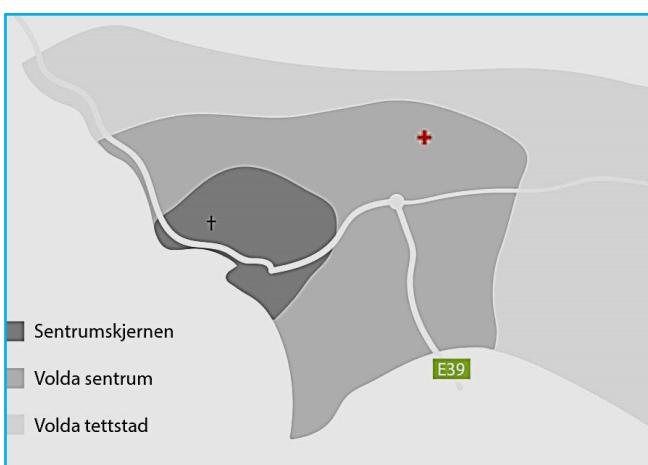
Illustrasjon: Forslag til senterstruktur, Arealdelen 2018 - 2030

Volda sentrum(Hovudsenter)

Volda sentrum er det mest folketette området i kommunen og det klare hovudsenteret. I samfunnsdelen og i planprogrammet er det vist ein illustrasjon av tettstaden Volda inndelt i tre soner som til dels har ulike funksjoner.

Sentrumskjernen ei indre sone med detalj- og utvalshandel, offentleg og privat tenesteyting og service, forsamlingshus m.v. Ei midtre sone(Volda sentrum) med pleie- og omsorgsinstitusjonar, barnehagar, barne- og ungdomsskule, vidaregående skule, høgskule, sjukhus, Tingrett, daglegvarebutikkar, samt anna privat og offentleg tenesteyting. Den ytre sona(Volda tettstad) er dominert av bustader med einebustader og meir konsentrerte bustadformer med to- og firmannsbustader.

Føringer i Regional delplan og Kjøpesenterforskrifta gjer at det må fastsettast kva som skal vere sentrumssone med høve til handel, område med høve til framtidig sentrumsutvikling og eventuelt eige handelsområde for plasskrevjande varer dersom det ikkje er plass for dette i tilknyting til sentrumsområdet.

Illustrasjon: Prinsippskisse soneinndeling av Volda sentrum, planprogram.

I arealdelen må vi derfor fastsette ei meir konkret avgrensing av sentrumskjernen og andre aktuelle område for handel med føresegner og retningslinjer for kva funksjonar dei ulike områda skal ha. Det er derfor foreslått å dele Volda tettstad inn i ei indre sentrumssone, midtre sentrumssone og ytre sentrumssone.

I følgje **forskrift om rikspolitiske bestemmelse om kjøpesenter** er det berre lov med etablering av kjøpesenter(detaljhandel) større enn 3000m² i samsvar med regional delplan.

Regional delplan for attraktive byar og tettstader følgjer opp dette med egen retningslinje om at det utanfor by- og tettstadtsentrum ikkje er lov å etablere nye handelsverksemder som kvar for seg eller samla utgjer eit bruksareal på meir enn 3000 m². I den regionale delplanen vert det lagt til grunn at sentrumsområdet skal avgrensast i kommuneplan eller reguleringsplan.

I **Regional delplan** er det fastsett følgjande: *Som hovudregel skal all handelsverksemd, så langt som mogeleg, lokaliserast i sentrum. I tilknyting til dagens sentrumsområde kan det avsettest område for framtidig sentrumsutvikling og for handel med plasskrevjande varer. Dersom det ikkje er tilstrekkeleg plass i tilknyting til sentrumsområdet, kan det regulerast eigne handelsområde som ikkje ligg i tilknyting til sentrum. Dei regulerte areaala må ha ei utforming og ein storleik som er realistisk og tilpassa dei overordna måla i planen.*

I **Samfunnssdelen** er det formulert eit klart mål om at Volda sentrum skal vere midtpunktet i kommunen og eit tydeleg regionsenter med bymessige kvalitetar saman med Ørsta. Det er også eit mål at Volda sentrum skal vere eit attraktivt og særprega sentrum for handel og aktivitet, der fleire skal bu og opphalde seg.

I Regional delplan for attraktive byar og tettstader er det utarbeidd følgjande prinsipp for avgrensning av sentrumsareal i kommuneplan:

- *For å gjøre tettstadene konsentrerte, skal dagens mangfold og konsentrasjon av handels-, service- og kulturtilbod, parkar, torg og andre møteplassar, vere utgangspunkt for avgrensing av sentrum.*
- *Det regulerte sentrumsarealet bør ikkje vere større enn det området kommunen vil opparbeide med sentrumsmessig preg og kvalitet, eventuelt saman med andre aktørar i området.*
- *Det skal vere gangavstand mellom ytterpunktata. Retningsgivande maksimalavstand i dei tre største byane er 800 meter. I dei andre tettstadene bør avstanden vere høvesvis mindre.*
- *Tilgjenge for alle, særleg den delen av befolkninga som har låg mobilitet, må sikrast gjennom planløysingar som er utarbeidd i samarbeid med samferdselsstyresmaktene. Kravet til universell utforming gjeld kollektivtransport, parkering, gang- og sykkelvegar, offentlege bygningar og anlegg og andre fysiske tiltak retta mot publikum.*

Grensene mellom dei tre sonene representerer ei skjønnmessig avgrensing og må ikkje forståast som eksakte grenser. Det er i hovudsak tatt utgangspunkt i gateløp og vegen og her kan derfor vere eigedomar som vert delt mellom to soner.

Volda sentrum – Indre sentrumssone

I Kommunedelplan for Volda sentrum frå 2009 vart det fastsett ei avgrensing av sentrumskjernen, som det kan vere naturleg å vidareføre. Sentrumskjernen vart den gang avgrensa mot Smitsgata i vest og Hamna 20 i sør, i nord ved rundkøyringa i Storgata og i aust ved Porse studentbustader og Skjellebreida.

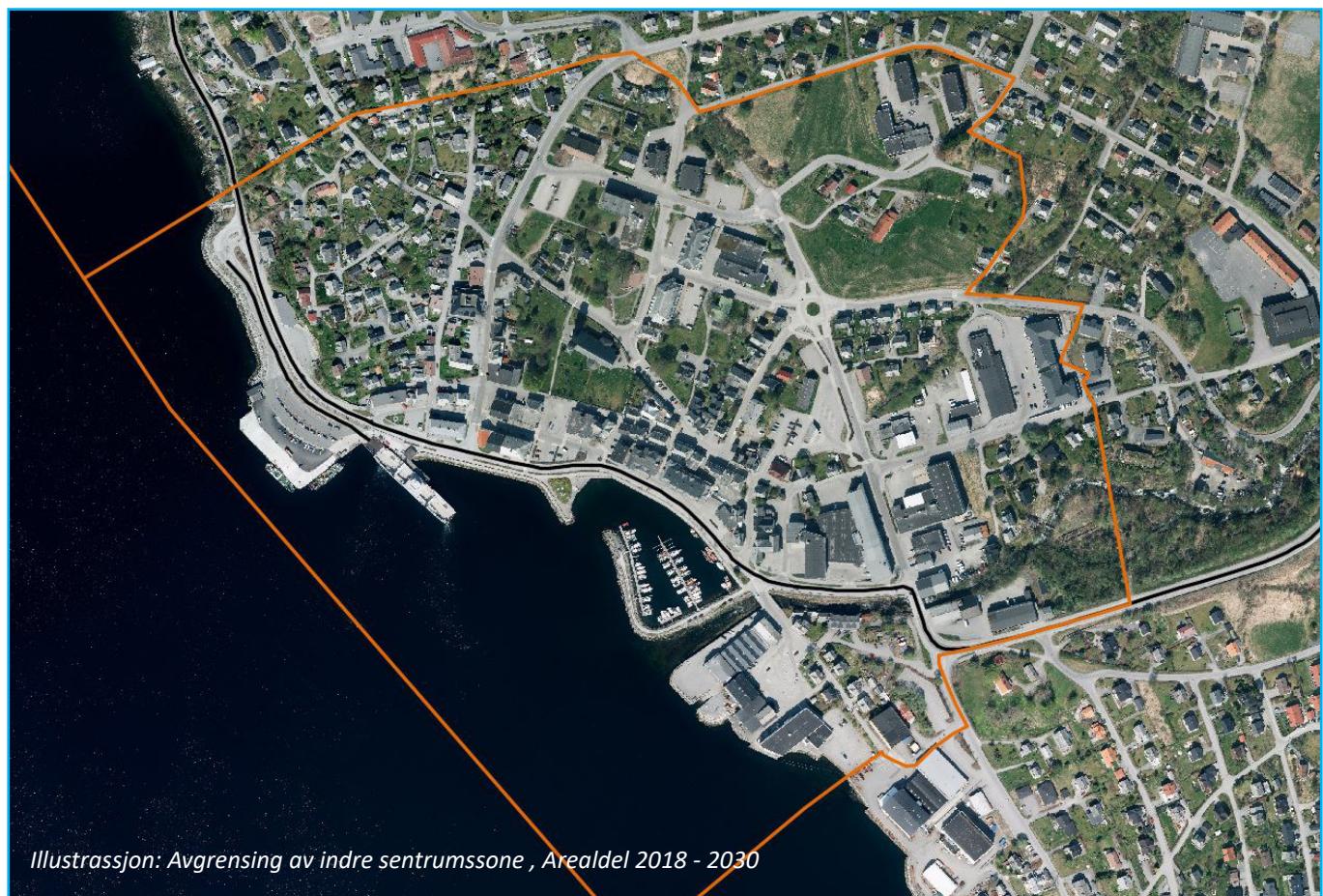
Hauane er eit område som historisk sett høyrer naturleg med i den indre sentrumssona. Dette er eit småhusområde som vaks fram som ein del av sentrumskjernen der ein tidlegare hadde mindre handverksverksemder. Det er derfor ønskjeleg å innlemme dette arealet i avgrensing av den «indre sentrumssona».

Innanfor denne avgrensinga finn vi i dag handels-, service- og kulturtilbod, torg, parkar og plassar. Det er gangavstand mellom ytterpunkt, som ligg i ein avstand på om lag 800 m. Dette samsvarar langt på veg prinsipp i regional delplan, sjølv om avstanden mellom ytterpunktene er noko i overkant av retningsgjevande maksimalavstand.

I samsvar med Samfunnsdelen og arealstrategiane skal sentrum med urbane og berekraftige kvalitetar i tillegg til at det skal leggast til rette for utvikling av eit regionalt handels-, bu og næringssentrum med urbane kvalitetar. Dette må vere utgangspunktet for kva funksjonar ein ønskjer å prioritere i denne sona.

Illustrasjon: Avgrensning av sentrumskjernen, KDP Volda sentrum.

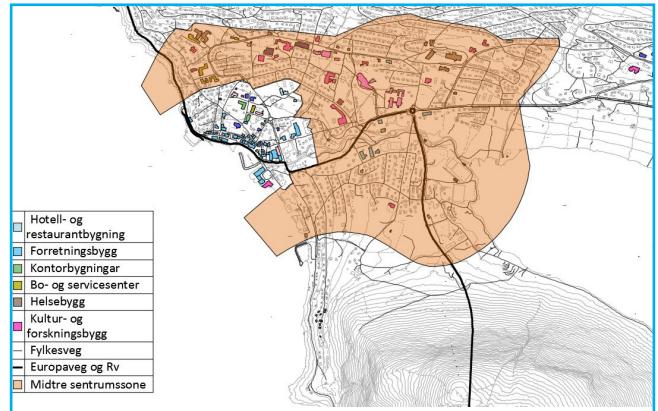
Illustrasjon: Avgrensning av indre sentrumssone , Arealdel 2018 - 2030

Volda sentrum – midtre sentrumssone

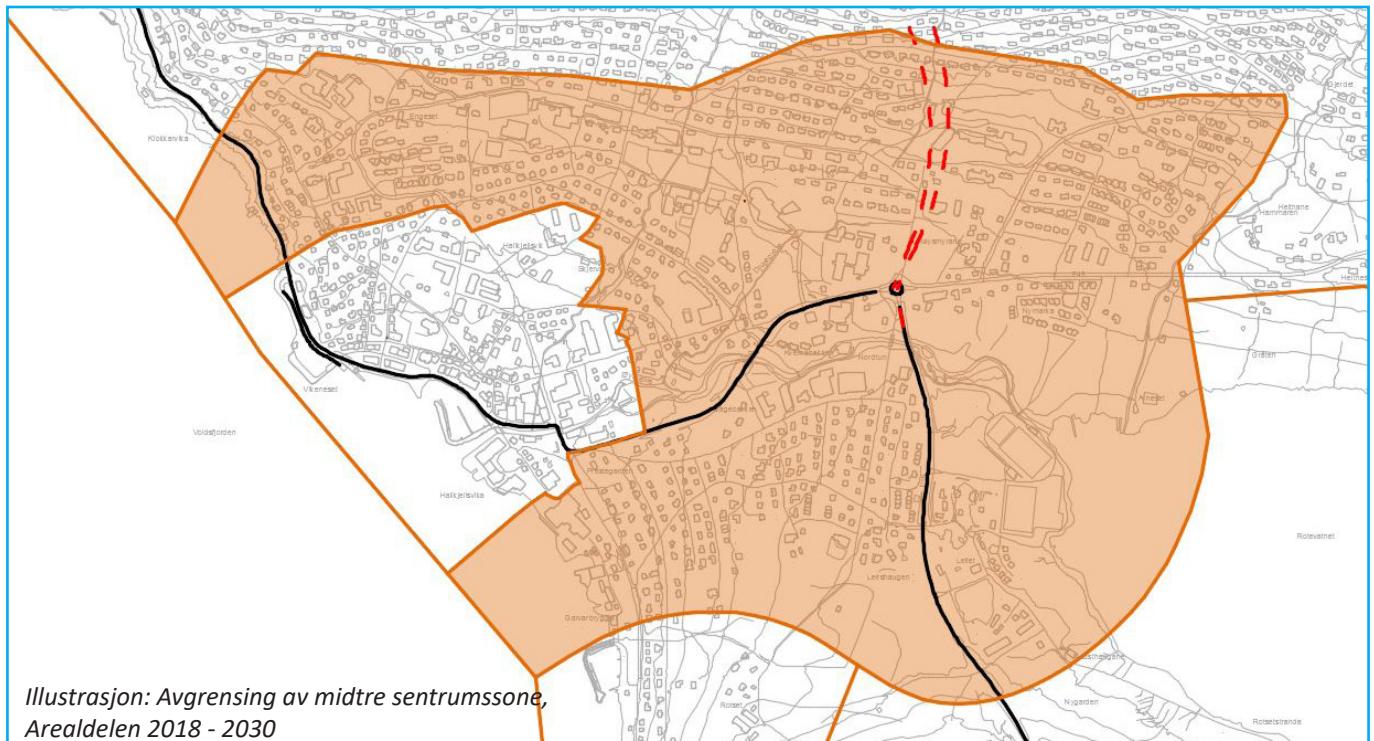
Like utfor sentrumskjernen finn vi ei sone med pleie- og omsorgsinstitusjonar, barnehagar, barne- og ungdomsskule, vidaregåande skule, høgskule, sjukehus, Tingrett, daglegvarebutikkar, samt anna privat og offentleg tenesteyting. Her er både einebustadområde og område med konsentrerte småhus og blokker.

Området strekk seg frå Klokkarvika og området kring omsorgssenteret i vest, langs Kårstadvegen, Røyslidvegen og Heltnevegen i nord. Avgrensa i aust mot Heltneelva, men slik at idretts- og friluftsområda ved Årneset er med. Øvre og nedre Rotset avgrensa mot småbåthamna.

Området ligg i gangavstand frå sentrumskjernen og i denne sona kan ein nå tak i alle kvarlagsfunksjonar utan bruk av bil. Store delar av området har busstilbod. I denne midtre sentrumssona er det ein stor del konsentrert busetnad med rom for fortetting i etablerte bustadstrøk og utbygging av udisponert bustadareal. I Området mellom den framtidige Voldatunnelen og Rotsethorntunnelen er det store areal som kan vere egna som suppleringscenter når det gjeld handel. Her bør det kunne etablerast ein handelspark med høve til handel med både plasskrevjande varer og enkelte utvalsvarer som hushaldningsapparat, verktøy og sportsutstyr som kjem under definisjonen av detaljhandel. Ein bør derfor kunne etablere detaljhandel med totalt bruksareal opp til 6000m² i denne midtre sona.

Illustrasjon: Funksjonar i midtre sentrumssone.

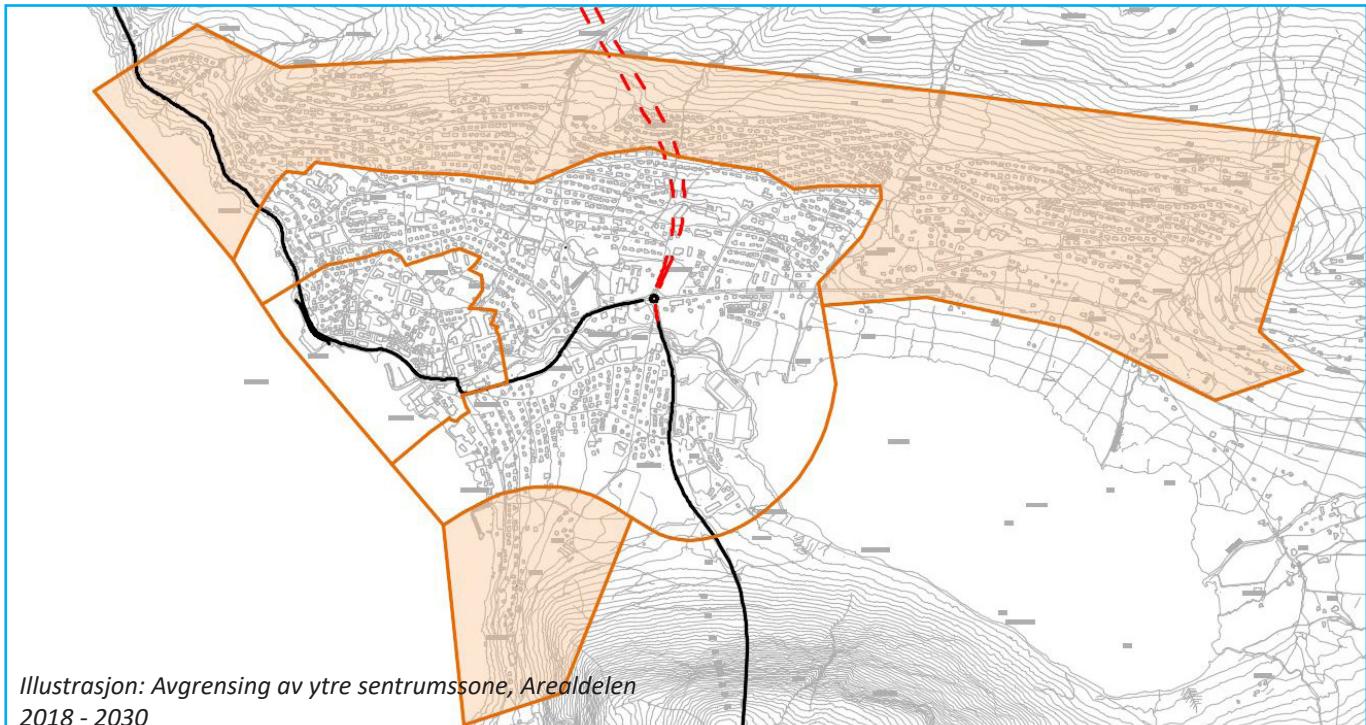
Illustrasjon: Avgrensing av midtre sentrumssone, Arealdelen 2018 - 2030

Volda sentrum – ytre sentrumssone

Ytre sentrumssone er resten av arealet som ligg innanfor Volda tettstad. Dette er i stor grad ei bustadsone, men her er også barnehagar, forsamlingshus og skular.

Barnehage, skule og forsamlingshus for å stette behovet i bustadområda bør kunne etablerast i ytre sentrumssone.

Denne sona bør framleis hovudsakleg vere eit område med stor grad av frittliggande småhus, sjølv om det må vere rom for konsentrerte småhus. Blokk bør vere unntaket i denne sona. Bustadfortetting er eige tema i arbeidsrapport x Bustadbehovsanalyse og prinsipp for bustadfortetting.

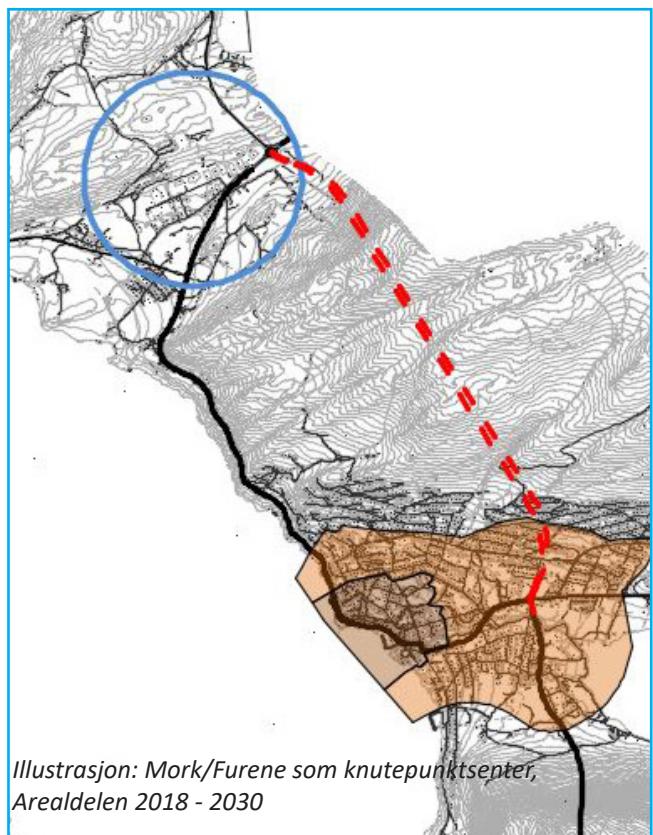
Mork/Furene Knutepunktsenter

Mork/Furene har utvikla seg til å bli både eit attraktivt bustadområde og eit regionalt viktig område for handel med plasskrevjande varer. I området finn ein i tillegg til skule, barnehage, forsamlingshus, idrettsanlegg og helse- og omsorgsinstitusjonar også detaljhandel med daglegvarer, teneste- og serviceverksemder i tillegg til meir tradisjonell transport, industri-, verkstad-, bygg-, og anleggverksemrd. Området er eit trafikknutepunkt mellom ytre og indre Søre Sunnmøre og har potensiale for både auka busetting og næringsaktivitet nær dette viktige knutepunktet.

På bakgrunn av fastsett arealstrategi der det er lagt vekt på at Volda sentrum skal utviklast som regionalt handels-, bu- og næringssentrum, med urbane og berekraftige kvalitetar, er det ikkje ønskjeleg med auka detaljhandel utover 3000 m² bruttoareal i Furene.

Området har i tillegg til detaljhandel fleire handelsverksemder med plasskrevjande varer. Her er framleis rom for fleire etableringer av plasskrevjande varer. Store delar av næringsarealet er lavt utnytta og det er regulert areal til slikt formål som framleis ikkje er utnytta. Mork /Furene er saman med Hovdebygda eit regionalt viktig handelsområde og det er framleis ønskjeleg at området har denne funksjonen. Det er derfor aktuelt å sikre meir areal, som kan legge til rette for framtidig etablering av større handelsverksemder med plasskrevjande varegrupper, som kan vere med på å redusere handelslekkasje til Moa-området. Det er derimot ikkje opna for auka detaljhandel. Dette gjer at større varhus etableringar med varegrupper som ikkje kjem inn under

definisjonen av plasskrevjande varer ikkje kan etablerast her, om ein samla sett kjem opp i eit bruksareal over 3000 m². Slike etableringar kan derimot etablerast i midtre og indre sentrumssone i tråd med anbefalingar i Handelsanalysen.

Lokalsenter(bygdesenter)

I kommuneplanen Volda mot år 2000 vart Lauvstad/ Dravlaus, Folkestad og Fyrde definert som lokalsenter. Desse skulle då utviklast som servicesenter for omkringliggende bygder, med eit høveleg tilbod av privat og offentleg service. Dette vart også vidareført i kommuneplan 1996-2008. I Samfunnssdelen 2016 – 2028 er det ikkje formulert noko eiga målsetting for utvikling av bygdesentra/lokalsentra anna enn målsetting om å redusere den negative folketalsutviklinga på bygdene.

Sentraliseringstrenden dei seinaste tiåra har gitt nedgang i folketalet på bygdene og med det også eit redusert servicetilbod i lokalsentra. Den kommunale økonomien set også dei kommunale tenestene i lokalsentra under press. Betra kommunikasjonsløysingar mellom lokalsentra og kommunesenteret gir enklare tilgang til tenestetilboden i kommunesenteret og gjer at behovet for offentleg og privat service og tenesteyting i lokalsentra ikkje er det same.

Lokalsentra har likevel ein sterk identitetsberande funksjon og er viktig som møteplass. Saman med målsettinga om å redusere den negative folketalsutviklinga er det viktig å vidareføre prinsippet om lokalsenter. Det er her vi har den best utbygde infrastrukturen og det er her det er naturleg å legge til rette for auka bustadbygging, næringsutvikling og offentleg og privat teneste og servicetilbod.

Arealdelen handlar om å prioritere arealbruken i samsvar med målsettingane i Samfunnssdelen. I arealdelen må ein derfor legge til rette for tilstrekkeleg areal til bustadbygging, privat og offentleg service/tenestar, mulegheit for næringsutvikling og gode kommunikasjonsløysingar. Dette vil og vere heilt i tråd med målsettinga i Samfunnssdelen om redusert klimagassutslepp og fastsett arealstrategi om at nye bustadfelt skal lokaliserast i tilknyting til eksisterande busetnad, infrastruktur og handels- og tenestetilbod, og planleggast med gode løysingar for kollektivtransport, sykkel og gange.

Kva offentlege tenester som skal lokaliserast i lokalsentra må prioriterast gjennom meir konkrete målsettingar og strategiar i neste Samfunnssdel. I arealdlen er det viktig å sikre at dei funksjonane som er i lokalsentra i dag har tilstrekkeleg areal.

Den føreståande kommunesamanslåinga med Hornindal vil påverke senterstrukturen i kommunen. Mange i indre del av Austefjordområdet nyttar seg i stadig større grad av dei funksjonane ein finn på Grodås. Saman med betra kommunikasjonar til Volda sentrum set dette lokalsenteret Fyrde under press. Forholdet mellom Fyrde og Grodås må avklarast i ein ny Samfunnssdel for den nye kommunen. I denne arealdelen må ein legge til rette for at ein kan nå målsettinga om å redusere den negative folketalsutviklinga. I arealdelen kan ein gjere dette ved å sikre at ein arealmessig legg til rette for at her kan vere muleg med auka busetting, næringsutvikling og offentlege tenestar i og nær Fyrde lokalsenter.

Funksjonsfordeling

Fordeling av ulike funksjonar når det gjeld handel, privat og offentleg service, div. næringsaktivitet m.v. heng tett saman med senterstruktur og soneinndeling av Volda tettstad.

Det er ei nasjonal målsetting at areal- og transportplanlegginga skal bidra til god fortetting i sentrumsområde og rundt kollektivknutepunkt. I Volda sentrum ligg kollektivknutepunktet på Moritzmarka midt i sentrumskjernen. I tillegg har vi eit kollektivknutepunkt i Furene der det bør vere muleg med auka næringsverksem og busetting.

I følgje arealstrategiane skal det leggast til rette for fortetting og transformasjon i og nær sentrumskjernen («indre sentrumssone») og samfunnssdelen har fastsett målsetting om at utslepp frå transportsektoren skal reduserast. Vidareutvikling av nærings- og/eller handelsaktivitet nær kollektivknutepunkta i gangavstand til sentrumskjernen vil vere eit godt grep for å redusere utslepp frå transportsektoren.

Sentrums med urbane og berekraftige kvalitetar

Ein tettstad med berekraftige kvalitetar er gjerne kompakt med korte avstandar mellom bustad, arbeidsstad, kollektivtrafikk, grøntområde, servicetilbod og fritidstilbod. For å sikre ei slik utvikling i Volda sentrum må vi ha klare føringar på kva funksjonar som skal kunne lokaliserast i dei ulike sentrumssonene, i Mork/Furene og dei andre lokalsentra.

I Samfunnssdelen og vidare i arealstrategiane er det fastsett at det er ønskjeleg med eit sentrum med urbane kvalitetar. Dette er gjerne eit sentrum karakterisert som eit tett sentrum med mange funksjonar og eit differensiert tenestetilbod, der det foregår utstrekkt samhandel med menneske på tettstaden sine plassar og uterom. Det bør vere naturleg å opphalde seg i det urbane sentrum ved at mange bur i området, eller går og kører gjennom sentrum til og frå ofte nutta funksjonar.

For å få til eit sentrum med meir urbane kvalitetar er det i arealstrategiane gitt føringar om at detaljhandel skal lokaliserast til sentrumskjernen. Dette er tatt igjen i arealstrategiane for næringsliv der det er gitt føringar om at ein skal stimulere til vidareutvikling av detaljhandel med allsidig tilbod i sentrumskjernen. Handelsanalyse Ørsta-Volda frå 2014 støttar og opp om dette og konkluderte med at auka handel med utvalsvarer bør bli lokalisiert til sentrumskjernen. Utvalsvarer omfattar gjerne typiske varer som vert selt på kjøpesenter og i sentrumsområder slik som m.a. klede, sko, hushaldningsapparat og sportsutstyr. Desse varegruppene inngår saman med daglegvarer i omgrepet detaljhandel. Det er derfor viktig å prioritere areal for detaljhandel i den indre sentrumssonana og det er like viktig med føresegner som sikrar at vi unngår ei utvikling med større etableringer av detaljhandel utanfor den indre sentrumssonana.

Strøksgatehandel som kjenneteiknast av mindre butikkar og tenesteyting langs ei gate med aktive fasadar og kjøpesenter bør derfor berre kunne etablerast i indre sentrumssone. Kjøpesenter vert gjerne definert som ei felles samling av butikkar, organisert med innvendige handlegatear gjerne tilrettelagt for sosiale opplevingar.

Illustrasjonen under viser til dels store areal med utviklings- og fortettingspotensiale når det gjeld både handel og andre sentrumsfunksjonar. Areala bør prioriterast for strøksgatehandel, kjøpesenter, kontor, bank, finans, kultur, servering, overnatting, større grad av leilegheiter, parkar, plassar og grøntareal.

Storhandelskonsept som medfører behov for store parkeringsareal på bakkeplan og stor trafikk med større køyretøy bør ikkje etablerast i indre sentrumssone. Verksemder som bensinstasjon, bilverkstad, bilbutikk, lager, godsterminal og støyande produksjonsverksemder bør ikkje prioriterast i indre sentrumssone.

For å kunne utvikle eit sentrum med urbane kvalitetar er det viktig at folk finn det naturleg og attraktivt å ferdast der. I løpet av planperioden vil E39 bli flytta ut av denne sona og gjennomgangstrafikken og mykje av lokaltrafikken vil ikkje nødvendigvis passere den indre sentrumssona på veg til og frå daglege aktivitetar.

Det er derfor desto viktigare å sikre at funksjoner som evner å tiltrekke seg folk framleis vert lokalisert i indre sentrumssone. I tillegg er det viktig å sikre gode kommunikasjonsårer mellom verksemder og aktivitetar i midtre og indre sone. Når ein nyttar eit tilbod i midtre sone må det vere opplevast enkelt og intuitivt å ta seg ned til fots, på sykkel eller køyrande til det «urbane» sentrum i den indre sona. Både Tettstadianalysen frå 2007 og Utviklingsplanen frå 2015 har fleire gode forslag til kvar og korleis dette bør gjennomførast.

Regionale funksjonar, service, tenesteyting og allmenne formål

Volda sentrum har fleire regionale funksjonar som m.a. sjukehus, vidaregåande skule, høgskule og tingrett som ligg i midtre og indre sentrumssone. Med sikte på å utvikle eit sentrum med urbane kvalitetar må etablering av slike funksjonar saman med allmenne formål og private og offentlege funksjonar som ikkje er dupliserbare, fortrinnsvis lokaliserast til sentrumskjernen. På denne måten vil ein sikre eit godt grunnlag for å kunne utvike eit urbant sentrum der folk oppheld seg og møtast. Sentrumskjernen har avgrensa plass for vidareutvikling av plasskrevjande funksjonar når det gjeld både private og offentlege teneste- og servicefunksjonar og arealkrevjande allmennytige funksjonar som idrettsanlegg m.v.

I samsvar med målsettingar i Samfunnssdelen og fleire av arealstrategiane bør det ikkje vere tillate å lokalisere ikkje-dupliserbare offentleg og privat service og tenesteyting eller allmenne funksjonar som idretts- og kulturanlegg utanfor indre og ytre sentrumssone.

Ved å opne for vidareutvikling av slike funksjonar i midtre sentrumssone vil ein kunne sikre ei sentrumsnær lokalisering som samtidig vil ligge i gangavstand frå den ytre sentrumssona. Dei fleste av dei regionale funksjonane som er etablert i midtre sone har framleis tilstrekkeleg areal for vidareutvikling, men det er viktig å sikre at det ikkje vert bygd for tett på slik at det kan vere til hinder for verksemde sine aktivitetar.

Storhandel og plasskrevjande varer

I eit regionalt perspektiv handlar handel gjerne om å ha eit utval som ikkje er representert i alle tettstader, men som kan trekke til seg kundar frå heile regionen. I regional delplan for attraktive byar og tettstader er Volda saman med Ørsta, Ulsteinvik og Fosnavåg definert som delregionsenter som skal fungere som kompletterande handels- og tenestesenter for Søre Sunnmøre. I kommunesenter som er delregionsenter kan handels- og tenestetilbodet dimensjonerast ut over 100 % dekning i eigen kommune.

I Furene er det etablert fleire handelsverksemder med plasskrevjande varegrupper. Plasskrevjande varer er i regional delplan definert som bilar, båtar, landbruksmaskiner, trelast og større byggevarer, møblar, teppe, kvite- og brunevarer samt utsal frå hagesenter og planteskolar. I følgje regional delplan skal denne typen handel etablerast innanfor føremålsavgrensingar som allereie er gitt i gjeldande kommune- eller reguleringssplanar. Utviding bør berre tillatast dersom det ikkje fører til arealkonflikt, og etter at fullt utbyggingspotensiale innanfor føremålsavgrensingane er utnytta. I Furene er det i gjeldande kommunedelplan og reguleringssplan sett av slikt areal der fullt utbyggingspotensiale enno ikkje er utnytta. Det kan likevel vere aktuelt å sikre meir areal til handelsverksemd med plasskrevjande varer og betre bransjevis lokalisering av andre næringar.

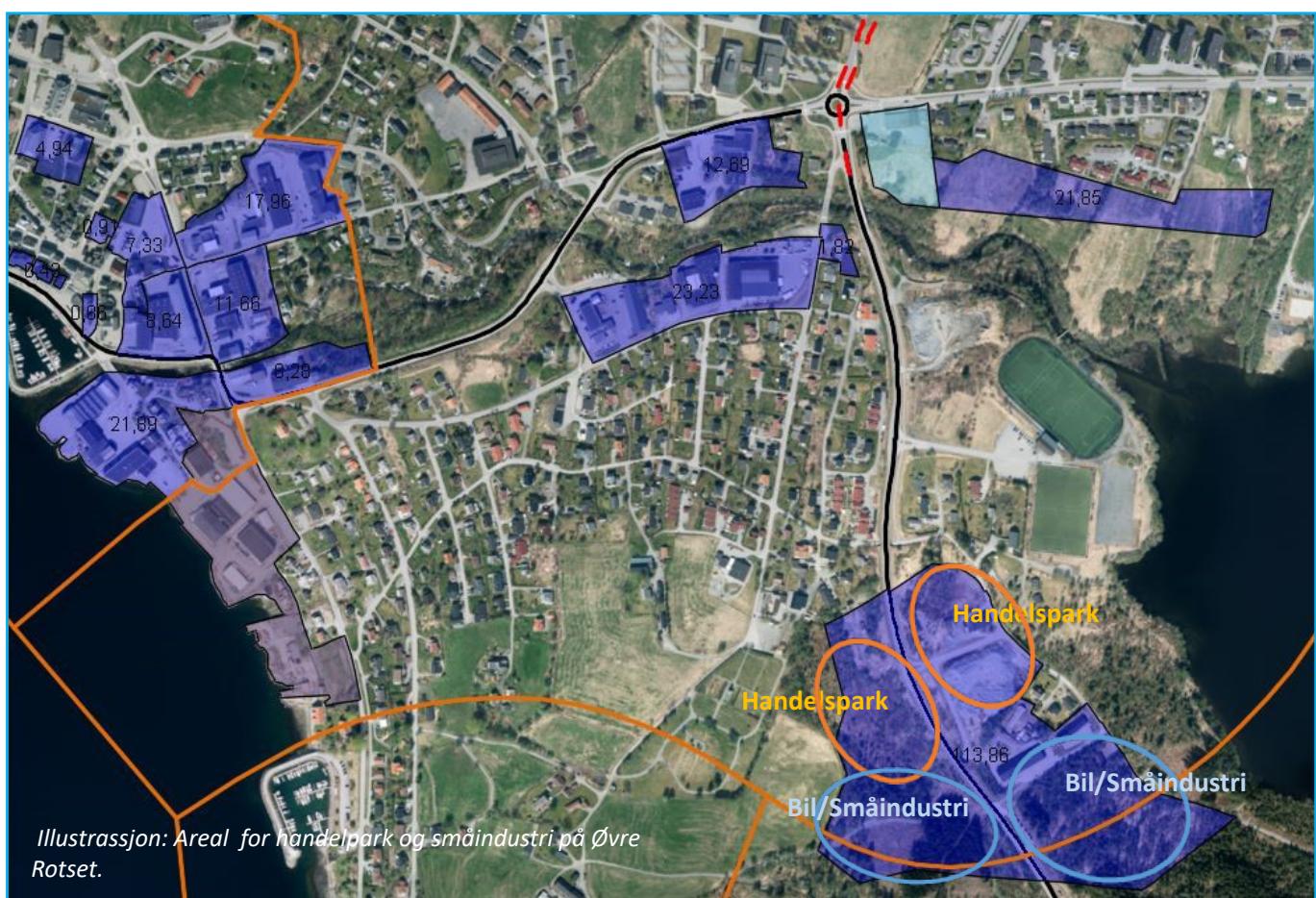
I Handelsanalysen vart det konkludert med at det kan vere rom for meir handel med byggevarer, hagesentre og andre plasskrevjande varer, og at dette er bilbasert handel med eit regionalt marknadsområde, som vert anbefalt lokalisert til Furene – Hovdebygda.

I same analyse vart det konkludert med at Volda har underdekning av handel med møbler og kvitevarer. For ikkje å trekke meir handel ut frå sentrum bør denne varegruppa lokaliserast til utkanten av sentrum og ikkje Furene- Hovdebygda.

I følgje regional delplan er det eit krav at det må ligge føre ei konsekvensutgreiing som viser at tiltaket er i samsvar med dei overordna måla i planen og har positiv samfunnseffekt, dersom ein skal kunne etablere nye område for plasskrevjande varer. Sjølv om det framleis er mykje areal som kan nyttast til nye handelsverksemder i sentrumskjernen er det lite ønskjeleg med større etableringer av bilbaserte varegrupper i sentrumskjernen. Slike varegrupper medfører ofte stor trafikk med tyngre køyretøy og store parkeringsflater på bakkeplan.

Ved å legge til rette for handel med plasskrevjande varer og noko auka detaljhandel i midtre sentrumssone, vil ein kunne legge betre til rette for Volda sentrum som eit regionalt handels-, bu og næringssentrum. Dette vil avlaste indre sentrumssone når det gjeld regionale funksjonar innan handel, samtidig som det vil vere i gangavstand både frå sentrumskjernen og den ytre sentrumssona. Dette vil og vere med på å redusere transportbehovet internt i Volda sentrum.

Det er likevel viktig at handelsetablering i denne sona ikkje skjer i eit slikt omfang at vi ikkje oppnår eit sentrum med urbane kvalitetar med rom for vidareutvikling av detaljhandel med allsidig tilbod i sentrumskjernen. Det vil derfor vere nødvendig å regulere kva type varegrupper som kan tillatast og på kva måte handelen skal organisert.

Oppsummering

Som ei oppsummering av dei vurderingane og forslaga til senterstruktur, sentrumsavgrensing og funksjonsfordeling i kommunen er det lage ein tabell. Tabellen vil vere utgangspunkt for føresegner og retningslinjer til Arealdelen 2018 - 2030.

Stad	Sentertype	Funksjonar
Volda sentrum	Indre sentrumssone (Kommunesenter)	Detaljhandel, utvalshandel og plasskrevjande varer. Ikkje plasskrevjande storhandel, lager, godsterminal, bilhandel, bilbutikk eller støyande og forureinande verksemder.
Volda sentrum	Midtre sentrumssone (Suppleringsenter)	Detaljhandel og utvalshandel totalt samla areal inntil 6 000m ² BRA, plasskrevjande varer. Utvalshandel og plasskrevjande varer med min. 1000m ² BRA. Ikkje sko, klede, blomsterbutikk og anna småhandel som naturleg hører heime i sentrum. Regional og lokal offentleg og privat tenesteyting. Skule, barnehage,
Volda sentrum	Ytre sentrumssone	Daglegvarehandel inntil 3000 m ² BRA. Skule, barnehage, lokalt forsamlingshus.
Mork/Furene	Knutepunktsenter	Plasskrevjande varer med min. 1000m ² BRA. Detaljhandel inntil 3000 m ² BRA. Ikkje detalj-/utavlshandel ut over 3000 m ² BRA. Næringsareal for ulike typar verksemder med bransjevis lokalisering. Lokalt forsamlingshus, offentleg og privat tenesteyting for å dekke lokalt behov.
Lauvstad/Dravlaus	Lokalsenter	Detaljhandel inntil 3000 m ² BRA. Lokalt forsamlingshus, offentleg og privat tenesteyting for å dekke lokalt behov. Næringsareal for ulike typar verksemder.
Folkestad	Lokalsenter	Detaljhandel inntil 3000 m ² BRA. Lokalt forsamlingshus, offentleg og privat tenesteyting for å dekke lokalt behov. Næringsareal for ulike typar verksemder
Fyrde	Lokalsenter	Detaljhandel inntil 3000 m ² BRA. Lokalt forsamlingshus, offentleg og privat tenesteyting for å dekke lokalt behov. Næringsareal for ulike typar verksemder.